

βλάπτει καθ' ὑπερβολὴν ἢ ὑπερβολικὴ ὄρμη τῆς ἐπιθυμιῶν. Ἐκεῖνο ὅπῃ λέγουσιν τινὲς, ὅτι τόσον περαιοτέρου εὐάρετος ἀποβαίνει ἢ ἀπόλαυσις, ὅσον ζωηρότερα καὶ σφοδρότερα εἶναι ἢ ἐπιθυμία τις, δευτέρα ἀληθεύει, εἰμὴ μόνον ὅταν τὸ πρᾶγμα ἀντιστοιχῇ ἐντελῶς μὲν πρὸς τὴν ἰδέαν, ὅπῃ πρὸς αὐτὴ εἶχοντο ἐν τῇ ψυχῇ μας. Ἀλλὰ τὸ δὲ εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἶναι πολλὰ ἀπαιεῖται, καὶ χεδὸν δευτέρα συμβαίνει καμμία φορὰν. Ἐπειδὴ ἡ φαντασία μεγαλιώνει, ὡς εἴρηται ἔμπροσθεν, ἀμέγξως τὰ πρᾶγματα, μᾶς τὰ ζωγραφίζονται πάντοτε μεγαλήτερα, ὠραιότερα, πολυτιμότερα, καὶ ἡδονικότερα ἀπὸ ὅ,τι εἶναι καθ' ἑαυτὰ. καὶ δευτέρα τὸ δευτέρα μεταβαίνει ποτὲ ἀπὸ φαντασίαν εἰς πραγματικὰ χεῖς καὶ χέσεν τὴν ὑπολαμβάνομεν παρῆμων εἰς αὐτὰ ἀξίαν.

Διὰ τὰ ὁποῖα ταῦτα γίνεται πάντοτε φανερώτερον πόσον ὠφέλιμον εἶναι καὶ ἀποκτήσωμεν ἐν καιρῷ τὴν φρόνιμον ἔξιν καὶ ἀνασέλωμεν καὶ κατὰνάξωμεν τὴν ὄρμη τῆς πάθους, τὸ ὁποῖον γίνεται ἔπειτα δυσήνιον καὶ ἀτίθασον, ἀνίσως κατ' ἀρχὰς τὴν ἀφίσαν πολλὰ ἀπολυμῶν τὸν χαλινόν. Ὁ ἄνθρωπος, ὅπῃ ἰξεύρει καὶ χαλιναγωγῇ φρονίμως καὶ καὶ μετελάζη τὰς ἐπιθυμίας τε, ἀπολαμβάνει εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν τεία κέρδη. πρῶτον δευτέρα δοκιμάζει τὴν ἀνυσυρίαν τῆς προσδοκίας. δευτέρα δευτέρα αἰθαίνεται τὴν θλίψιν τῆς ἀποτεύξεως. τρίτον αἰθαίνεται ὅλῳ τὴν ἡδονὴν τῆς ἀπολαύσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 4'.

Φιλοπλοτία, Φιλομάθεια, Φιλοδοξία, Φιλοτιμία, Φιλαρχία, Φιληδομία.

Ἀφ' ἧς ἐξετάσωμεν ἐκεῖνα ὅπῃ ἀναφέρονται εἰς τὴν ἐπιθυμίαν ἐν γῆρι, καὶ ἐδείξωμεν πόσον συυτελεῖ εἰς τὴν

τὴν ἀνθρώπινον εὐδαιμονίαν τὸ νὰ ἰξύρη τινὰς νὰ μετειάζη τὴν ὀρμὴν τῆς ἐπιθυμίας, δὲν θέλει εἶναι ἀκαιρον, μήτε ἴσως μικρὰς ὠφελείας πόρον νὰ καταβῶμεν εἰς τὸ νὰ θεωρήσωμεν ἐν μέρει τὰ ὑποκείμενα, εἰς τὰ ὁποῖα συνηθίζου ἰδιαίτερον αἱ ἐπιθυμῖαι τῶν ἀνθρώπων νὰ ἰσχυρίζονται· καὶ νὰ ἰδῶμεν πῶς πρέπει νὰ φέρηται εἰς καθ' ἓνα ἄπο αὐτὰ ἀπὸ μέρος ὁ φρόνιμος ἄνθρωπος.

Α Ρ Θ Ρ Ο Ν Α'.

Φιλοπλοτία.

Βλέπομεν ὅτι ἡ ἐπιθυμία τῆ πλῆττι ἔχει κοινότερον εἰς τὰς ἀνθρώπους ἀσθενεστέρην ἰσχύ· καὶ ὅτι δὲν εἶναι πᾶντα, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ μὴ ἀναφέρηται ἄπο τὴν λαιμαργίαν τῆ χρυσῆ. „Εἰς τί δὲν ἀναγκάζεις τὰ στήθη τῆς θνητῆς, καταραμμένη πείνα (λαιμαργία) τῆ χρυσῆ; εἶπε καὶ ὁ Βιργίλιος (Αἰνεῖαδ. Βιβλ. Γ').

Αὐτὴ ὅμως ἡ τόσον καθολικὴ ἐπιθυμία ἔχει φανερά τὴν ἀρχιότητος ἄπο μίαν καθολικὴν ἀπάτην. Πιστόμεν ὅλοι κοινῶς, ὅτι τὰ πλῆττι εἶναι τὸ πρῶτον στοιχεῖον τῆς ἀνθρωπίνης εὐδαιμονίας· καὶ ὅτι ἀρκεῖ νὰ εἶναι τινὰς πλῆσιος, καὶ νὰ εἶναι εὐδαίμων. Ἀλλ' ἡ εὐδαιμονία δὲν ἀγοράζεται, λέγει ὁ Πλάταρχος· καὶ ἐκεῖνος ὅπῃ κινεῖ εἰς ἡμᾶς φθόνον, ἢ φελοῦν ἐγείρη ἴσως οἶκτον, ἀνίσως ἀντὶ νὰ ἐκθαμβώμεθα ἄπο τῆ φαινομένη λαμπρότητα τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς, ἢ μπορέσωμεν νὰ διέλθωμεν εἰς τὰ ἐνδόμυχα τῆς καρδίας τῆς (1). Διὰ νὰ διορίσωμεν λοιπὸν ἀκρι-

(1) Ἡ καρδία εἶναι πηλᾶκτις πειτηλιγμένη εἰς μετὰ τὴν ἀσπί-

ἀχειβέστερα πόσης ἐπιθυμίας ἀξία ἢμπορῶν νὰ εἶναι τὰ πλῆθη, ἃς ὀξετάσωμεν καὶ τὴν ὀδηγίαν εἰς σοφῆ ἀνθρώπων, τὰ ὁποῖα τὰ συγγράμματα ἀνάμεσα εἰς τὰ πολλὰ σφάλματα φερέχων ἐπίστε καὶ ὠφελίμης ἀληθείας (1), ὁποῖα εἶναι ἡ εὐδαιμονία εἰς ἀνθρώπων πλῆσις.

Ἡ εὐδαιμονία τῶ ἀνθρώπων ἐν γῆρι φεράγεται ἀπὸ τὸν ἁρμόδιον τρόπον, καθ' ὃν ἀπερνῶν τὰς διαφορὰς σιγμῆς τῆς ζωῆς των. Ἄς ἰδῶμεν λοιπὸν πῶς συμβαίνει τὸ εἰς τὰς πλῆσις, καὶ πῶς εἰς τὰς μετρίαν, ἢ καὶ λυπρὰς τύχης ἀνθρώπων. Αἱ χεῖραι τῆς πείνας, τῆς δίψας, τῆς ἀναπαύσεως, τῆ ὕπνου, καὶ ἄλλων ὁμοίων, εἶναι κοινὰ εἰς ὅλους, καὶ ἀπὸ τὰς εἰκοσιτέσσαρας ὥρας τῆ ἡμερονυκτίαν τὰς δέκα, ἢ τὰς δώδεκα τὰς μεταχειρίζονται ὅλοι κοινῶς εἰς τὸ νὰ ἐκχειρήσων αὐτὰς τὰς χεῖρας· καὶ ἐν ὅσῳ ἐκχειρήσων αὐτὰς, δὲν εἶναι διαφορὰ μεταξὺ εἰς τὸν πλουσιώτερον ἄρχοντα καὶ εἰς τὸν πλέον ἀθλιὸν χωριάτην· ἢ καὶ αὐ εἶναι κἀμμία, εἶναι βέβαια περισσότερον πρὸς ὑπεροχὴν τῆ δουτέρας πρὸς τῆ πρώτη· ἐπειδὴ εἶναι ἀληθινόν, ὅτι ἡ ἔραπεια τῆ πλῆσις εἶναι πολυτελεστέρα καὶ νοσιμωτέρα ἀπὸ τὴν τῆ πτωχῆ· ὅμως εἰς τὰς χυμῆς εἶναι γνωστὸν εἰς καθ' ἕνα, ὅτι αἱ γούσεις εἶναι χετικαὶ ὡς πρὸς τὸν ἐρανίσκον καὶ τὴν ἔξιν τῆ καθ' ἑαυτοῦ, καὶ ὅτι ἡ ὄρεξις εἶναι πάντοτε τὸ ἡδύτερον ἄρτυμα, ἢ ὁποῖα εἰς μὲν τὸν πλῆσιον καὶ ἀργὸν ἀνθρώπον λείπει ὡς ὅτι τὸ πλεῖστον, εἰς δὲ τὸν πτωχὸν δὲν λείπει κἀμμίαν πορῶν· ὡσαύτως ἡ ἀνάπαυσις καὶ ὁ ὕπνος δὲν ἀμφιβάλλει κἀνεὶς, ὅτι εἰς τῆτον εἶναι ἀρεσώτερα καὶ ἡδύτερα, πρὸς εἰς ἐκεῖνον.

Εἰ-

ἀδαιμονίας, καὶ ἡ εὐδαιμονία ὅλη ἐπάνω εἰς τὸ ἀπόσωπον, λέγει καὶ ἡ Δακείσα Βασογιάρδι εἰς τὰς πρὸς τὸν ἕτον τῆ παρακίσεως.

(1) Ἐλβέτιος περὶ τῆ ἀνθρώπων.

Εἶται λοιπὸν δώδεκα ἢ δέκα ὥραι τῶ ἡμεροφυκτίῳ, εἰς τὰς ὁποίας κάθε ἀνδρῶπος, ὅστις ἔχει ὅσα εἶναι ἀνάγκαια, ἠμπορεῖ νὰ εἶναι τὸλάχιστον ἐπίσης δίδαιμων, καθὼς ἐκεῖνος, ὅστις ἔχει καὶ τὰ περισσότερα τῆς χρείας. Μένον ἄλλαι δώδεκα ἢ δεκατέσσαρες ὥραι, τὰτ' ἔσιν ἐκεῖναι ὅπῃ εἶναι μεταξύ τῆς τεθεραπευμένων χρεῶν καὶ τῆς ἀναγνωμένων. Αὐτὰς ὁ πλείσιος ἀνδρῶπος τὰς ἐξοδῶει τὰς περισσοτέρας εἰς τὴν ἀργίαν, καὶ ὁ πτωχὸς τὰς μεταχειρίζεται εἰς τὴν ἐργασίαν. Λοιπὸν ποῖος ἀπὸ τῆς τῆς δύο τὰς μεταχειρίζεται καλλίτερα, ἢ ἡδονικώτερα; Ὁ δῶτερος εἶναι, ναι, ὑποκείμενος εἰς τὸν κόπον· ἀλλ' ὁ πρῶτος εἶναι ὑποκείμενος εἰς τὴν ὀχληρίαν (πληξίν)· ποῖον τύπων τῆς δύο κακῶν πρέπει νὰ νομίσωμεν χειρότερον;

Ἡ ὀχληρία εἶναι βεβαιότατα εἷνα κακὸν, καὶ κακὸν βαρύτερον· ἐν ᾧ ἐξ ἐναντίας ὁ κόπος δεῦν εἶναι πάντοτε κακόν. Εἶναι κακὸν δεῦν εἷνα δῶλον (σπλάβον) βιάσασθαι νὰ κοπιᾶζῃ ἀκυσίως, καὶ πολλάκις ὑπὲρ τῆς δυνάμιντε, καὶ χρεῖς νὰ ἠμπορῇ νὰ ἀναπαυθῇ. Ὅπότεν ὅμως εἶναι ἐθελῆσιος καὶ μέτερος, καὶ κατασημῶς ἀπὸ τῆς ἔξιν εὐκόλος, τότε γίνεται εἷνα ἀληθινὸν ἀγαθὸν εἰς ἡμᾶς. Πόσους τεχνίτας καὶ ἐμπόρους δεῦν βλέπομεν καὶ ἀφ' ἑ πλετήσαν νὰ ἐξακολουθῶν μεθ' ἡδονῆς τῆς ἐμπορίωντων ἢ τῆς τέχνωντων, καὶ νὰ τὰς παραιτῶν μετ' ἡδονῆς, ὅπότεν ἀναγκαθῶν ἀπὸ ἀδυναμίαν, ἢ γηρατεῖον; Τὸ μόνον κέρδος τῆς νὰ ἀπαλλαγῇ τινὰς ἀπὸ τῆς ἀφόρητον κακὸν τῆς ὀχληρίας, ἢ ἀφαιρέσις κάθε λυπηρᾶς συλλογῆς, ὅπῃ ποροξενεῖ ἢ ἀχολία, ἢ ἡδονὴ ὅπῃ ἢ κίνησις καὶ ἢ ἀσκησις καθ' ἑαυτὰ ποροξενεῖ, ἢ ὑγεία καὶ εὐρωσία, ὅπῃ ἀπικτᾶ ἐν τῆτων τὸ σῶμα, δεῦν μέσθ τῆς ὁποίων ἀπαλλάττεται ἀπὸ τὰ κακὰ ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὅποια ὑποκείνται τόσο συχνάκις οἱ ἀργοὶ ἀνδρῶποι, ἢ ἡδονὴ τῆς ἀναπαύσεως, ἢτις δεῦν δεχεται τὸν κόπον, ἢ ἡδονὴ τῆς ἔσθης καὶ τῆς ὑπνις, τὰ ὅποια

μὲν τῶτον γίνονται τὸσον γλυκὰ καὶ ἡδονικὰ, ὅλα αὐτὰ κάμνουν τὸν κόπον ἡδυνῶ καὶ εἰς ἐκείνας, ὅπῃ δὲν ἔχουν χεῖραν νὰ κοπιᾶζον.

Εἰς ἐκείνας δὲ ὅπῃ ἔχουν χεῖραν τὸ κόπος, προσίθεται καὶ μία ἄλλη ἡδονή, ἐκείνη δηλονότι τῆς ποροαιθήσεως. Ὅπότεν εἰς ἕνα ἄνθρωπον συσφορζύονται αἱ ιδέαι τῶ κόπου καὶ τῆς ἀνταμοιβῆς, ὅπῃ πρέπει νὰ τῶ προέλθῃ εἰς τῆς, ἢ μία ἀνακαλεῖ τὴν ἄλλω, καὶ ἡ ποροαιθήσις τῆς ἀνταμοιβῆς μεταβάλλεται εἰς αὐτὸν κάθε στιγμῶν εἰς ἡδονῶν ἀληθινῶν καὶ πραγματικῶν. Κάθε κτύπημα τῆς ἀξίνης, ἢ τῆς σφύρας παρρησιάζει εἰς τὸν νῦν τῶ χαλκῆως τὴν εἰκόνα τῶ μισθῶ, ὅπῃ πρέπει νὰ λάβῃ ἐντεῦθεν. Κάθε αὐλαξ (αὐλακία) ἀνακαλεῖ εἰς τὸν γεωργὸν τὴν εὐφρόσυλον ἡμέραν τῆς καρπολογίας· καὶ ὁ λογισμὸς ἔτος τῶ ποροξενεῖ πορὸ ταύτης ὅλλω τὴν ἐκ ταύτης ἡδονῶν.

Ὁ πλέσιος τῶναντίον, κοντὰ ὅπῃ εἶναι σερμηλύος ὅλων τῶτων τῶν ἡδονῶν, μὲ τὸ νὰ μὴ κινῆται ἄπὸ κάμμιαν χεῖραν εἰς νὰ ἀχολῆται εἰς τι, ἀναγκάζεται συχνάκις νὰ μὴ ἀργὸς τὸ πειρασότερον μέρος τῆς ἡμέρας, καὶ ἐπομῶως νὰ βασανίζεται ἄπὸ τὴν ὀχληρίαν. Διὰ νὰ εἶναι εὐδαίμων, βιάζεται νὰ ποροσμένῃ εἰς νὰ ἀναπεώσῃ εἰς αὐτὸν ἡ φύσις κάμμιαν χεῖραν, καὶ νὰ τὴν εὐχαριστήσῃ· ἀλλ' ἐν ὅσῳ ποροσμεῖ, εἶναι ἐντισέτω κακοδαίμων· καὶ μῆτε ἡ φύσις τῶ κάμνει τὴν χάριν νὰ τῶ πολλαπλασιάσῃ τὰς χεῖρας εἰς ἕσπον ὅπῃ νὰ δεδέχῃται ταχύτερον ἢ μία τὴν ἄλλω. Ἡ ἔλλειψις μάλιστα τῶ κόπου καὶ τῆς σωμασκίας τὰς κάμνει νὰ ἐπανέρχονται εἰς αὐτὸν πολλαβραδύτερα· καὶ τὸ χάσιμα τῶ χρόνου, ὅπῃ ἀπερνᾶ μεταξὺ εἰς μίαν τεθεραπείαν καὶ εἰς μίαν ἀναγνωμῶν χεῖραν, εἶναι δι' αὐτὸν μακρότατον, καὶ ἐπομένως ἡ ποροδοκία τῶ εἶναι βασανιστικωτάτη. Καὶ αὐταὶ αἱ στιγμαὶ, εἰς τὰ ὁποῖας ἀναγνωμῶνται εἰς αὐτὸν αἱ χεῖραι αὐταί, καὶ τὰς θεραπείαι, εἶναι τὸσον ὀλιγα-

τερον ἡδονικαὶ ὡς πρὸς αὐτὸν, ὅσον ἀθροέστεραι ἀνα-
 γνῶνται αὐταὶ αἱ χεῖραι. Ὅποια καὶ πόσα τὰ πα-
 ράπονα εἰς πλοσίαι καὶ ἀργεῖ, ὅταν τὴν ὄραν τῶ
 δεῖπνε καὶ τῆς κλίνης εὐείσκηται, χωεῖς ὄρεξιν, καὶ
 χωεῖς ὕπνον!

Εἰς τὸν ἐργατικὸν ὄμως καὶ ἀχολέμνον ὄλον τὸ
 ἐναντίον· τὰ μετὰξὺ τῆς μίας καὶ τῆς ἄλλης χεῖρας
 διαστήματα τὰ χρόνε πρῶτον εἶναι πολὺ βραχυτέρα·
 δεύτερον πλήρη ἀπὸ τῆς ἀχολίας ἡδονάς· τρίτον
 τὸ νὰ ὀλιγαίη τὰς ἀναγνωμύας χεῖρας εἶναι εἰς
 αὐτὸν πολὺ ἡδονικώτερον, καὶ ποσῶτα μᾶλλον, ὅσον
 ζωηρότερα τὰς αἰδάνεται. Εἰς τὸν κοπιασμῶν καὶ
 πεινασμῶν ἐργάτῳ τὸ ξηρὸν καὶ χονδρὸν φαμί εἶ-
 ναι ἀναμφιβόλως νοσιμώτερον, πῶτα τὰ καρυκευμῶνα
 καὶ πῶτα κατεσκευασμῶνα βράματα εἰς τὸν Σαρ-
 δανάπαλον, εἰς τὸν Λέκελλον, εἰς τὸν Ἀπίκιον, καὶ
 εἰς τὸν Ἡλιογάβαλον (1).

Αἱ θεωραὶ αὐταὶ μᾶς δίδου νὰ γνωρίσωμεν ἰκα-
 νῶς, πόσον ὀλίγον ἐπιφθονος ἐν γῆρι εἶναι ἡ κατά-
 σασις τῶν πλοσίων· ὅθεν δεῦν εἶναι μῆτε φρονιμώτε-
 ρον μῆτε φιλοσοφικώτερον ἀπὸ τὴν εὐχλῶν ἐκείνου·
 „ Πλοστον δὲ καὶ πονίαν μήμοι δῶς, συῶταξον δέμοι
 „ τὰ δέοιτα καὶ τὰ αὐτάρκη (Παροιμ. Κεφ. 14.).

Καὶ βέβαια αὐτὴ εἶναι κατάσασις ἀνθρώπου ἐπιθυμη-
 τὴ εἰς τὸν Κόσμον, αὐτὴ εἶναι χωεῖς ἄλλο ἐκείνη τῆς
 μεσότητος, τῶν ἐσιν ἐκείνη ὅπῃ ἀποκλείει μὲν τὴν ὀ-
 δυνη

(1) „ Ἀρταξέρξης ὁ Μήμων ἐν φυγῇ τινι πῆς ἀποσκότης
 „ αὐτῆς διαρπαγείσης, ξηρὰ σῦκα φαγὼν, καὶ κείθινον ἄρτον, οἷας,
 „ εἶπεν, ὦ Θεοί, ἡδονῆς ἀπειρος ἡμεῖς! καὶ Ἀλέξανδρος ὁ μέγας,
 „ τῆς τῆς Καρῶν βασιλείας Ἄδας ὄφα καὶ πέμματα παρεσκευα-
 „ σμῶνα πειπτῶς διὰ δημιργῶν καὶ μαγείρων φιλοτιμωμῆς αἰεὶ
 „ πέμπειν πρὸς αὐτὸν, ἔφη, κρείττονας ἔχειν αὐτὸς ὀψοποιεῖς
 „ πρὸς μὲν αἰσον τὴν νυκτοποιεῖαν, πρὸς δὲ δεῖπνον τὴν ὀλιγα-
 „ εἰσίαν. (Πλέπαρχ. ἐν ἀπεφθ.)

διωπραὴν πενίαν, δὲν ὑποκλείει ὁμως καὶ μίαν με-
 τείαν ἀχολίαν· ἔξ' αὐτῆς τὸ ἀνθρώπος ἐκεῖνος, ὅπως με-
 τὴν ἀσκησιν εὐδὲς ἐπιτηδύματος ὄχι βαρέος καὶ βα-
 ναύσου, ἀλλὰ μετεῖς καὶ εὐγυῆς, ἢμπορεῖ νὰ ποιεῖται
 δὲκόλως ὅλα τὰ εἰς ἀνάπαυσιν χρεωδέστερα, αὐ-
 τὸς εἶναι ἀναντιρρήτως ὁ πλέον δὲδαιμονέστερος ἀπὸ
 ὅλων· ὡς αὖ ὅπως αὐτὸς ἀπηλλαγμένος ἀπὸ τὸ βάρος
 τῆς ὀχληρίας, εὐεῖσκεται προσέτι καὶ εἰς κατὰσασιν
 νὰ γεύηται καλλίτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον τὰς ἀληθινὰς
 ἡδονὰς τῆς ζωῆς. Καὶ αὐτοὶ οἱ πλείστοι, αὖ θέλουν
 νὰ εἶναι καὶ δὲδαιμονες, εἰς μίαν τέτοιαν κατὰσασιν
 πρέπει νὰ κατασαινῶνται ἐθελέστοι καὶ ἐπειδὴ δὲν
 ἀναγκάζονται ἀπὸ τῆν χρείαν τῆ ποιεῖσθαι τὰ πρὸς
 ἀνάπαυσιν χρεωδὴ εἰς τὸ νὰ ἐναχολῶνται εἰς τι, ἔ-
 χοντές τα ἡδὴ ἀνὰ χεῖρας, πρέπει νὰ ὀπινοῦν παρ' ἑαυ-
 τῶν ἄλλας χρείας.

Αἱ δὲχρόστεραι τέτων εἶναι ὁ ἔρωσ τῆς μαθησεως,
 καὶ ὁ ἔρωσ τῆς δόξης, περὶ τῶν ὁποῖων μεταβαίνουμι
 ἡδὴ νὰ ὀμιλήσωμι.

Α Ρ Θ Ρ Ο Ν Β'.

Φιλομάθεια.

Απὸ τὰ πάθη τῆ ἀνθρώπου τὸ πλέον ἀξιοτίμητον
 εἶναι ἀναμφιβόλως ὁ ἔρωσ τῆς μαθησεως· ἐπειδὴ δὲν
 εἶναι ἄλλη ἀχολία καλλίτερα καὶ φρονιμωτέρα ἀπὸ τὸ
 νὰ καλλιεργῆ τινὰς καὶ νὰ βελτιοῖ τῆν δὲάνοιάν τε· καὶ
 μήτε ἢμπορεῖ ἄλλως νὰ συσοιχῆ καλλίτερα εἰς τὸ
 πλέον πολύτιμον, ὅσον δὲ αὐτὸν, δῶρον, ὅπως ἔλα-
 βου ἀπὸ τῆν φύσιν.

Εἰς τὸ νὰ ἐμπνέσθῃ εἰς ἡμᾶς τοῦτο τὸ εὐγυρτικὸν
 πάθος ἔωρεπε νὰ συνεργήσωμι πολὺ τὰ ἐκ τῆτου
 προερχόμενα μεγαλώτατα κέρδη. Διὰ τί, χωρεῖς νὰ
 εἰπῶ τὰ ἄλλα, ποῖος ἀγνοεῖ τῆν ὑπεροχὴν, ὅπου
 ἔχει

ἔχει ὁ πεπαιδευμένος ἐπάνω εἰς τὸν ἀπαιδευτον; ποῖα δόξα εἶναι θελκτικώτερα ὑπὸ ἐκείνῳ, ὅπῃ προσέρχεται ὑπὸ μίαν ἀληθινὴν σοφίαν; πόσας δὲ κοιλίας δεῖ μᾶς προσεῖν εἰς τὸν κοινὸν βίον μία ἐκτεταμμένη γνῶσις τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν;

Ἡ ἰδία τέρψις, ὅπῃ συνοδεύει τὴν ἀσπιδίαν τῶν γραμμάτων καὶ τῶν ἐπιστημῶν, ἢ ὅπῃ προσέρχεται ὑπὸ αὐταῖς, ἔπρεπε νὰ μᾶς ἔλκη εἰς τὸ τοῦτο ἀξιοπρότερον. Διὰ τί πᾶ ἀλλῶ ἢμπορεῖ νὰ ἰδῆ τινὰς μίαν ἐκασιν χαρὰς τὸσον ζῶηράν, ὅσον ἦτον ἐκείνη τῆ Ἀρχιμήδου, ὅπῃ τότε ἐφθασε νὰ ἀνακαλύψῃ τὸν τρόπον νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα, ὅπῃ τῆ ἐπέβαλεν ὁ Γέρωκ (1); Μίαν τὸσον καθαράν ἡδονὴν δεῖ τὴν ἐδοκίμασε μήτε ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὴν φθορὰν τῆ Δαρείου, μήτε ὁ Καῖσαρ εἰς τὸν ἀφανισμόν τῆ Πομπηίας, μήτε ὁ Οὐτάβιος εἰς τὴν φυγὴν τῆ Ἀντωνίας. Εἶναι γνωστὸν εἰς καθένα, ὅτι καὶ ὁ Πυθαγόρας ἐδυσίασεν ἐκατόμβην διὰ τὸ Θεώρημα τῆς ὑποτεινέσης. Οἰαδήποτε ἀνακάλυψις μιᾶς νέας ἀληθείας εἰς εἷνα Φιλόσοφον,

οἶον·

(1) Ὁ τύραννος εἶτος ἐπεθύμει νὰ ἰξούρη, ἀν εἷνας σέφανος (κορέντα) χρυσῆς, ὅπῃ τῆ ἐκατασκύβασεν εἷνας χρυσοχόος, ἦτον ὅλος χρυσῆς, ἢ ἀνέμιχθη εἰς αὐτὸν καὶ ἄλλο μέταλλον, καὶ πόσον. Ὁ Ἀρχιμήδης, ἐν ᾧ διελογίζετο περὶ τῆς ἐμβάλτωντας εἰς τὸ λιβρόν, ἐπαρατήρησεν ὅτι πόσον νερὸν εὔγαινον ὑπὸ τὴν λεκανίαν τῆς λιβρῆς, ὅσοις ἦτον ὁ ὄγκος τῆ σώματός τῃ. Τῆτον τὸν ὑπέμνησεν, ὅτι ἀνίσως εἰς εἷνα ἀγγεῖον γεμάτον νερὸν ἔβαλεν εἷνα κομμάτι χρυσῆ ἰσοβαρὲς μετὰ τὴν κορώναν, ἔπειτα καὶ αὐτὴν τὴν κορώναν, ὑπὸ τὴν προσόπτια τῆ ὑδάτος, ὅπῃ ἠθέλεν εὔρη εἰς τὰς δύο περιβάσεις, ἠθέλεν ἢμπορέσῃ νὰ γνωεῖσῃ ἀν ἢ κορώναν ἦτον καθαρά, ἢ πόσον μίγμα ἦτον εἰς αὐτὴν βαλμμένην· ἐπειδὴ ὁ χρυσὸς εἰς ἴσον βάρος ἔχει μικρότερον ὄγκον ὑπὸ ὅλα τὰ μέταλλα τὰ ἕως τότε ἐγνωσμένα. Δι' αὐτὴν τὴν ἀνακάλυψιν ἐγάρη τὸσον πολὺ, ὅπῃ ὁ θεὸς ἐπῆδησεν ὑπὸ τὸ λιβρόν, καὶ χρεῖς νὰ ἐνθυμηθῆ μήτε ὅτι ἦτον γυμνός, ἔξεχεν εἰς τὴς δρόμους φωνάζωντας· εὔρηκα, εὔρηκα!

οιονδήποτε δόκιμον πόνημα εἰς εἷνα Ποιητῶν, εἶναι πηγὰ ζωηροτάτης ἡδονῆς. Οὗ δὲ λόγος εἶναι, ὅτι καὶ νεῖα ἄλλο πρᾶγμα δεῖ γαργαλίζει τὸσον ἡδονικὰ ἐκείνον τὸν ἔρωτα, ὅπῃ ἔχει. ὁ αὐθροπος εἰς ἑαυτὸν, ὅσον τῆτο. Κάθε νεῖα γνώσις ὅπῃ ἀποκτᾶ ὁ αὐθροπος, κάθε νεῖον δόκιμον πόνημα τῆ νοός τῆ, τῆ ἐγείρει μίαν νεῖαν ἢ μεγαλιτέραν, ἢ ἐπομῶως ἡδονικωτέραν ἢ τερπνοτέραν ὑπόληψιν περὶ ἑαυτῆ.

Εἰς τῆτο προσίθεται ἡ τέρψις τῆ νὰ δὲ χαρισθῆσῃ μίαν εὐφροσύνην περὶ ἔργων· τέρψις, ἡ ὁποία εἶναι κοινὴ εἰς κάθε αὐθροπον κάθε ἡλικίας καὶ καταστάσεως. Ἡ ἐπιθυμία τῆ μαυθαίνει γινᾶται, ἔπως εἰπεῖν, ἀζήμας· δεῖ τῆτο βλέπομεν ὅτι καὶ τὰ πλέον εὐφροσύνη βρέφη εἶναι λαιμαργότατα, δεῖ νὰ εἰπῶ ἔτσι, δεῖ νὰ γνωρίσῃν κάθε νεῖον πρᾶγμα, ὅπου παρρησιάζεται εἰς αὐτά· καὶ ὅτι οἱ νεανίσκοι οἱ πλέον ἀγροῖκοι ἔχῃν μεγαλωτάτῃ ἐφροσύνη νὰ μάθῃν ὅλα ἐκεῖνα, ὅπῃ εἶναι ἀνάλογα εἰς τῃν κατάληψιν των· καὶ ἐν ᾧ φθαίνῃν νὰ καταλάβῃν ἐκεῖνο, ὅπῃ ἐπεθύμῃν, βλέπομεν, ὅτι δοκιμάζῃν ὅλοι μίαν ἀφροσύνην ἡδονῶν. Καὶ ἀνὸ αὐτῆ εἶναι τὸσον ζωηρὰ εἰς τὰ παραμικρὰ πρᾶγματα, τὸσον πρέπει ἀναλόγως νὰ εἶναι εἰς τὰ μεγαλιτέρα καὶ ἀξιολογώτερα, ἐν οἷς ἡ ἀπὸ τῆς προσκτωμένης γνώσεως ὠφέλεια, ἢ ἡ νικημένη δυσκολία εἰς τὸ νὰ φθάσῃ τινὰς εἰς τῆτο, προθέτει, ὡς εἶκος, μίαν νεῖαν αἰτίαν ἡδονῆς!

Εἰς ὅλα αὐτὰ προσίθεται ἀκόμη καὶ ἡ ἰδία ἡδονὴ τῆ θαυμάζειν τῃν ὠραιότητα τῆ εὐφροσύνης ἀνακαλύψεων καὶ γινᾶτων τῆ νοός τῆ ἄλλων. Τὸ ὠραῖον εἶναι μίαν τῆν ζωηροτάτων πηγῶν τῆς αὐθροπίνης τέρψεως· καὶ ἀνὸ ἀρέσκη ἀπλῶς ὅπῃ σωμαπαντάται, εἰς τὰ ἔργα τῆς εὐφροσύνης πρέπει νὰ εἶναι πηγὴ μίαν πολλὴ ζωηροτέρας ἡδονῆς, τὸσον δὲ ὅτι εἶναι δυσκολώτερον νὰ κατορθωθῆ, καὶ εἰς τῃν ἡδονῶν ὅπῃ προξενεῖ τὸ ὠραῖον καθ' ἑαυτὸ, ἐνόηται ἡ ἡδονὴ τῆ θαύματος· ὅσον δὲ ὅτι ἀπαιτεῖται μίαν μεγαλιτέρα ἀγ-

χίνοια (νόμισις) δεῖ νὰ γνωριῶθῃ, καὶ εἰς τὴν ἡδονὴν τῆς ὠραίας ἐνεῖται ἢ εὐαρέσκεια τῆς ὅτι ἰξεύρει νὰ τὸ γνωρίσῃ, καὶ νὰ τὸ τιμήσῃ.

Τοσαῦτα αἰτία ἔπρεπε νὰ ἔχον ὡς ἅπαντος μεγαλωτάτῳ ἰχυῶ ἐπάνω εἰς τὸν καθόλου, δεῖ νὰ τὸν ἐμφυχώσῃν εἰς τὸν ἔρωτα τῆς ἀσθεῖς καὶ τῆς μαθήσεως. Ὁ πλεσίος ὁμοῦ, καὶ γρηκώτερον κάθε ἀνθρώπος, ὅπου εἶναι ἀρκετὰ προβεβλημμένος μετὰ εἰς ἀνάπαυσιν καὶ ζωάρκειαν ἀναγκαῖα, χωρὶς νὰ εἶναι ὑποαγκασμένος νὰ μεταχειρίζεται τὴν ἰδίαν τὴν δεξιότητα εἰς τὸ νὰ τὰ ποιεῖται, αὐτὸς ἔπρεπε καὶ δι' ἄλλο δίκαιον ἀκόμη νὰ καταγίνεται ἐκτενέστερον εἰς τὴν ἀσθεῖν καὶ εἰς τὰς μαθήσεις. Διὰ τὴν τῆς εἶναι σχεδὸν τὸ μόνον μέσον, ὅπως τῆς μῦρι, δεῖ νὰ ἀπαλλάτῃται ἀπὸ τὴν ἀργίαν τὴν συνηθισμένην ὡς τὰ πολλὰ τῆς πλεσίας καταστάσεως, δεῖ νὰ ἐλευθερόνεται ἀπὸ τὴν ὀχληρίαν τὴν ἀχώριστον ὁπαδὸν τῆς ἀργίας, δεῖ νὰ ἀπερνᾷ μετὰ ἀληθινῶν καὶ σταθερῶν ἡδονῶν τὰς μακρὰς ὥρας, ὅπως ἐξχωρίζον εἰς αὐτὸν τὰς περὶ ῥαπτομῆρας χρείας ἀπὸ τὰς ἀναγκασμῶν. Ἐῖτας πλεσίος ἐχθρὸς τῆς ἀσθεῖς, μετὰ νὰ μὴ εἰσεῖσκη εὐκόλως ἄλλο παράγμα, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ ἐναχολῆται μετὰ τὰ σωστά, καὶ ὑποαγκασμῶν δεῖ τῆς νὰ ἀπερνᾷ τὸν καιρὸν τοῦ μὴ κάμνωντας τίποτε, ἢ κάμνωντας μηδαμινὰ παράγματα, εἶναι ἴσως ὁ κακοδαίμονέστατος πάντων ἀνθρώπων. Παχίζει νὰ ἀποβάλλῃ τὴν ἀργίαν, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν καταπιέζεται, ἢ δυναστεύεται, καθὼς λέγουσιν προσφύεστερα οἱ Γάλλοι, νὰ σκοτώσῃ τὸν καιρὸν (tuer le temp), ἀλλάζωντας τὸν ὅπου, συλλαστροφῶν, ἐγλοπτιζέδες, πλὴν εἶναι ἕνας σκίερος (βερβερίτζα), καθὼς λέγει ὁ Ἑλβετιος, ὅστις ἀπερνᾷ τὴν ὀχληρίαν περὶ σφύρωντας τὸ κλεβίτε.

Ἀλλὰ καὶ ὁ ἔρωσ τῆς ἀσθεῖς καὶ μαθήσεως, μετὰ ὅλον ὅπως εἶναι καθ' ἑαυτὸν τόσον ἐπωφελὴς καὶ ἀξιώπαιρος, πρέπει μετὰ ὅλον τῆς καὶ αὐτὸς νὰ διόρθωέται καὶ

να κανονίζηται ὑπὸ τὸν ὀρθὸν λόγον. Ποῖος δαίμων ἐχθρὸς, εἶπεν ὁ Ἀρχίδαμος πρὸς τὸν Ἀπερίανδρον, σοὶ ἐνέπνευσε τὴν μανίαν, ἢ ὅποια ὑπὸ δόκιμον Γαβρὸν, σὲ μετέβαλεν εἰς ἀδόκιμον Ποιητὴν; Να προσφύωμεθα ὑπὸ μὲν εἰς τὰς σπυδαὺς ἐκεῖνας, εἰς τὰς ὅποιας μᾶς ἐκαμῶ ἀνεπιτηδεύεις ἢ ἡ φυσικὴ ἡμῶν ἀνεπιδεξιότης, ἢ ἔλλειψις ἀσκήσεως καὶ ἔξεως προσκηθείσης ἐν καιρῷ τῷ προσήκοντι, εἶναι βέβαια μία αἰτία.

Καὶ εἰς τὰς πρωτοπείρας αὐτὰς ἢ ἐκλογή τῆς μαθήσεως δεῖν πρέπει νὰ γίνεται κατὰ τὴν φαντασίαν των. Ἐπειὸς ὅπῃ θέλει νὰ μεταχειριθῇ τὰς μαθήσεις, ὡς μέσα δι' ἧν νὰ πορίζηται τὰς ἀναπαύσεις ἐκεῖνας, μετὰ τὰς ὅποιας δεῖν τὸν ἐπιβλέψον ὅσον εἶναι ἡ τύχη, πρέπει νὰ ἀναχολῆται εἰς τὰς μαθήσεις ἐκεῖνας, ὅπῃ ἡμπορῶν νὰ τῷ ὑποβῶν ὠφελιμώτεροι καὶ ὑπεκρδέστεροι· ἐκεῖνος ὅπῃ ἔχει ἰκανὰ τὰ πρὸς ἀνάπαυσιν καὶ ζωάρκειαν, καὶ ὑπιδίδεται εἰς τὰς μαθήσεις μόνον δεῖν νὰ βελτιώσῃ τὴν δεξιότητά τε, καὶ δεῖν νὰ ἀχολῆται, αὐτὸς ἔχει πρᾶξι-στότεραν ἐλευθερίαν εἰς τὴν ἐκλογὴν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς τόσον ἀξιεπαινετώτερος θέλει εἶναι, ὅσον ὠφελιμώτερος θέλει γένηται πρὸς τὰς ἄλλας μετὰ τὰς ἀχολίας τε.

Μία ὑφ' ἧς ὅμως, εἰς τὴν ὅποιαν προσκρέεν εὐκόλως οἱ σπυδαῖοι εἶναι ἡ κροδοξία· ὅξ ἢς αἱ φιλόνοικοι ἀμιλλᾶι, καὶ ἐνίοτε αἱ μανικαὶ εἰδές, καὶ αἱ ἀδέλλακτοι ἐχθραὶ, τὰ ὅποια εἶναι τὸ ὄνειδος καὶ τὸ σκαῦδαλον τῆς Φιλολογίας, καὶ τῆς Φιλοσοφίας. Ἡ ὑπεροχὴ, ὅπῃ δεῖν τῆς μαθήσεων ὑποκτεῖν ἐπάνω εἰς τὰς κοινὰς ἀνθρώπων, κολακίζει πολλὰ τὴν φιλαυτίαν τῆς ἀπροφυλάκτων· ὑπὸ ἄλλο μέρος, ἐπειδὴ ἢ ἀντιμιθία, ὅπῃ προσδοκῶν οἱ πρᾶξιότεροι δεῖν τοὺς κόπραστων, εἶναι προσηγμενῶς ἢ ὑπόληψις, δεῖν τῆς ὅποιας ἐλπίζεν νὰ καλλιτεροῦσεν τὰ συμφέροντά των, δεῖν τὰ πρᾶξι ἀπονεῖνται πολλὰ, ὅποταν ἄλλοστις παρῆλθει

χίζει νὰ τὴν ἀφαιρέσῃ, ἢ νὰ τὴν ἀμαυρώσῃ.

Ἄλλ' ὅσον ἔχει τὸ πρῶτον, ἠπίσως, ἀντὶ νὰ καταβιβάξῃ τὰς ὀφθαλμὰς εἰς τὸν χυδαῖον ὄχλον, τοὺς ὑψωναι εἰς ἐκείνας τὰς ὑψηλὰς νόας, οἱ ὁποῖοι ἀπέτειναν τὴν πτῆσιν των τόσον ἀνώτερον τῆς κοινῆς σφαίρας, ἐγὼ δὲν ἰξεύρω αὐτὰς, ἀδραβάζωντας ἑαυτὰς πρὸς ἐκείνας, ἢ θελῶν τολμήσῃ πλέον νὰ ὑπεραίρωνται. Ὅσον δὲ ἔχει τὸ δεύτερον, πολλὰ ἀσυλλόγιστος εἶναι βέβαια, ὅποιος νομίζει ὅτι θεμελιώνει τὴν ὑπόληψίν τε ἐπάνω εἰς τὰς εἰδὰς· ἐπειδὴ δὲν εἶναι πράγμα νὰ βλάβῃ τὴν ἀληθῆ καὶ βεβαίαν ὑπόληψιν θεσιώτερον ἀπὸ αὐτὰς.

Ὁ γραμματισμῆος, καὶ Φιλόσοφος, ὅστις δὲν πολεμῇ ποτὲ κανένα ἀπὸ ἀνήσυχον κλίσιν τῆ ἀντιλέγειν, ὅστις διορθώνει μὲν τὰ σφάλματα τῶν ἄλλων, αὐτὸς εἶναι χεῖρα, ὅμως μὲ μετεοφροσύνη, καὶ μόνον ἀπὸ εἰλικρινῆ ἔρωτα τῆς ἀληθείας, ὅστις ὅταν πολεμῆται ἀπὸ ἄλλου, ἀφροντίζεται μὲ τὴν πλέον μεγαλητέραν μετεοφροσύνην, ὅσον τὸ κατ' αὐτὸν, καὶ ὅπότεν μία ἀπαθὴς ἔρῳα τὸν κάμνη νὰ γνωρίσῃ, ὅτι ἔχει ἀδικον, τὸ ἐμολογεῖ μὲ εἰλικρίνειαν, αὐτὸς βέβαια εἶναι ὁ πλέον σεβασμιώτερος ἀπὸ ὅλων, καὶ πολλῆς τιμῆς ἄξιος. Ὁ Νεύτων καὶ ὁ Φουκων οἱ μέγιστοι ἔτσι ἀνδρες ἔγιναν ἀειβόητοι ὄχι ὀλιγώτερον ἔχει τὴν μετεοφροσύνην των, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀδυνατὰ συγγραμμάτων των. Ὁ πρῶτος κατακλειθεὶς μὲ εὐχὰ εἰδος θεάμβου ἀλλὰ Ἰωάννη τὸν Βερνυλλίε (Bernoulli) ἔχει εὐχὰ λάθος ὅπῃ τὸν ἔφυγε εἰς τὴν μέτρησιν τῶν κεντρικῶν δυνάμεων τῶν ἀντισταμῶν μέσων, ἀντὶ νὰ ἀπολογηθῇ, ἢ νὰ ἀφροντίζῃ, ἐδίδρωσε τὸ σφάλμα εἰς τὴν νέαν ἐκδοσιν τῶν μαθηματικῶν τε στοιχείων, ὅπῃ τότε ἔτυχε νὰ κάμνη. (Δαλαμπέρτε Ἐγκωμ. εἰς Ἰωάν. τὸν Βερνυλλίε). Ὁ δεύτερος, ἐπιπληχθεὶς ὄχι χωρὶς πικρίαν ἀλλὰ τὸ Ἀρχιεπισκόπου Βουαζέτ, ἔχει εὐχὰ σφάλμα, ὅπῃ τὸν διέφυγε εἰς

τὰ ἠθικά, ἕκαμην ἀκόμη θελατότερον, παλινοδῆσας δημοσίως (1).

Α Ρ Θ Ρ Ο Ν Γ'.

Φιλοδοξία.

Τὸ γέρας, ὅπῃ ἡ κοινὴ εὐγνωμοσύνη συνηθίζει νὰ ἀποδίδῃ εἰς τὰς μεγάλας ἀρετάς, καὶ εἰς τὰ ἐξαισία προτερήματα, εἶναι ἡ δόξα. Οὔτε ὁ ἔρωσ τῆς δόξης συνηθίζει νὰ εἶναι μία προσεχὴς προπαρσκήνῃ εἰς τὰς ἐλθεῖς καὶ θναίας πράξεις. Οἱ Ἐπαμινώνας καὶ Πελοπίδης εἰς τὰς Θήβας· ὁ Λυκῆργος, ὁ Λεονίδας, ὁ Ἀγησίλαος εἰς τὴν Σπάρτην· ὁ Μιλτιάδης, ὁ Θεμισοκλῆς, ὁ Ἀεΐδης, ὁ Ἰφικράτης, ὁ Φωκίων εἰς τὰς Ἀθῆνας· ὁ Οὐράτιος, ὁ Σκέβουλας, ὁ Βρετός, ὁ Μάυλιος, ὁ Κάμιλλος, ὁ Φαβείκιος, ὁ Κέριος, ὁ Σκιπίων, ὁ Κάτων εἰς τὴν Ρώμην, ἄλλο γέρας βέβαια ἀπὸ τῆτο δὲν ἐσοχάζοντο. Πρέπει ὅμως νὰ διασείλωμεν πρῶτον τὴν δόξαν ἀπὸ τὴν φήμην. Τὸ νὰ ἀποκτήσῃ τινὰς φήμην, ταῦτόν εἶπεν νὰ λάβῃ ὄνομα καθ' οἷονδῆποτε τρόπον, δὲν εἶναι δύσκολον ἔργον· καὶ ὁ θελὸς ἐκεῖνος (Ἐρασίρατος), ὅπῃ ἕκαυσε τὸν ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος εἰς τὴν Ἐφεσον, διὰ νὰ ἀποκτήσῃ ὄνομα, ἐπέτυχεν καὶ αὐτὸς τὸ σκοπέμενον ὄχι ὀλιγώτερον ἀπὸ κάθε ἄλλου· ἀλλὰ τῆς τοιαύτης φήμης εἶναι προτιμότερα ἢ λήθη. Ἡ ἀληθὴς δόξα, ἡ ὁποία μόνη εἶναι ἀξία ἐνὸς φρονίμου ἀνθρώπου, προὔποθέτει μίαν ἀξιοσύνην, καὶ ἀξιοσύνην μεγάλην· καὶ πρὸ πάντων ἐκεῖνο τὸ εἶδος τῆς

(1) Οὕτω διώρθωσε καὶ Ἰπποκράτης τὸ πρὸς τὰς ῥαφὰς τῆς κεφαλῆς σφάλμα τε, ὡς λέγει ὁ Πλάταρχος.

τῆς ἀξιοῦτος, ὅπῃ ἄγει θεϊασότερον τὸ κοινόν. Νὰ
 δυσιάσῃ τινὰς τὴν ζωὴν εἰς εἴνα κοινόν καὶ μέγαν
 κίνδυνον διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς πατρίδος, νὰ ἀνακα-
 φίσῃ τὸν ἀπηλπισμένον καὶ σκόνοντα λαὸν εἰς μίαν δη-
 μοσίαν δυσυχίαν, νὰ κάμῃ πράξεις μεγάλας διὰ τὸ
 κοινόν καλόν, νὰ φωτίσῃ τὸ ἔθνος μετὰ μεγάλας ἀ-
 νακαλύψεις (εὐρέσεις), νὰ ἐπινοήσῃ νέας τέχνας,
 ἢ νὰ προάξῃ εἰς τὸ βέλτιον, καὶ νὰ τελειοποιήσῃ τὰς
 ἤδη ἐφύρημας, νὰ ἀφήσῃ εὐδοξία μνημεῖα μεγάλα
 πνύματος, μεγάλης ἀνδρείας, ἢ μεγάλης καρδίας,
 αὐτὰ εἶναι αἱ ἀληθινὰ ὁδοὶ, ὅπῃ φέρνῃ εἰς τὴν δό-
 ξαν. Τὸ κοινόν ἀνταμείβει μετὰ τὸ σέβας του ἐκείνας
 τὰς πράξεις θεϊασότερον, διὰ τὰς ὁποίας ἀπήλαυ-
 σε θεϊασοτέραν ὠφέλειαν· καὶ μία μόνη διὰ αὐτὰς
 ἢμπορεῖ ἐνίοτε νὰ κάμῃ τὸν ἀνδραπὸν ἀθάνατον.
 Εἶναι ἀληθινόν ὅτι ἢμπορεῖ τινὰς νὰ φθάσῃ εἰς τὴν
 δόξαν ἐνίοτε καὶ διὰ μικρῶν πράξεων, ἀρέπει ὅμως αἱ
 τοιαῦται νὰ πολλαπλασιάζωνται τοσῶτον, ὅσον μι-
 κρότεραι εἶναι, καὶ ὁ ἀριθμὸς των νὰ ἀναπληρῇ τὸ μέ-
 γεθος. Τὸ νὰ ἐλπίζῃ τινὰς δόξαν διὰ ὀλίγα καὶ
 μικρὰ πράγματα, εἶναι ἀλογος ἐλπίς, καὶ μωρὰ ἀ-
 λαζονεΐα.

Δεύτερον ἀρέπει νὰ διασεύλωμῃ τὴν φιλοδοξίαν ἀ-
 πὸ τὴν κροδοξίαν. Διὰ τὴν ἢ δευτέρα καταγίνεται
 εἰς μικρὰς καὶ χαμερπεῖς μηχανουργίας διὰ νὰ ἀπο-
 κτήσῃ μίαν ἐπόληψιν, τῆς ὁποίας δεῦν εἶναι ἀξιος·
 ἢ ἀρώτη τείνει εἰς τὸ νὰ λάβῃ μίαν ἐπόληψιν με-
 γάλῃ, κοινῇ καὶ αἰώνιαν, ὅμως διὰ μεγάλων πρά-
 ξεων. Ὅθεν ἢ μὲν κροδοξία εἶναι τὸ πλέον χαμερ-
 πὲς καὶ ἀξιοκαταφρόνητον πάθος· ἢ δὲ Φιλοδοξία εἶ-
 ναι τὸ εὐχρότερον καὶ μεγαλοπρεπέστερον διὰ ὅλα τὰ
 καθαρῶς ἀνθρώπινα πάθη, τὰ μόνον ὑποκείμενα τῇ
 ἀνθρωπίνων πραγμάτων.

Τὸ τὸ ἀξίωμα ἀκολουθεῖντες οἱ παλαιοὶ Ἑλληες
 καὶ Ρωμαῖοι μετεχειρίθησαν κάθε τρόπον νὰ ἐμπνύ-
 σεν εἰς τὴν ψυχῇ τῆς πολιτῆος τὸν ὀρθόν
 Κ 4 κόν

κὸν ἐνθουσιασμόν, ἔξ ἧ προέκυψαν μὲν ταῦτα ἐκεῖνα
τὰ δείγματα τῆ ὑψηλῆ ἠρωϊσμῶ, ὅπερ θαυμάζομεν
τόσον ἀκόμη μέχρι τῆς σήμερον.

Ἡ ἱερά Θρησκεία μᾶς προβάλλει μίαν ἄλλω δό-
ξαν ὑψηλοτέραν, καὶ μονιμοτέραν, ἢ ὅποια πρέπει νὰ
παροξυνῆ ἀκόμη ζωηρότερα εἰς τὴν ἀρετὴν κάθ' ἑ-
φρόνιμον ἀνδρωπὸν· ἀλλὰ ὡς ταύτης θέλομεν λα-
λάβῃ εἰς ἄλλον τόπον, εἴθε δηλονότι θέλομεν ὁμι-
λήσει ὄχι ὡς τῶ ἀνθρώπου ἐν γένει, ἀλλὰ ὡς τῶ
Χριστιανῶ ἀνθρώπου ἰδιαίτερον.

Α Ρ Θ Ρ Ο Ν Δ'.

Φιλοτιμία, καὶ Φιλαρχία.

Οἱ ἀνδρωποὶ ἐπιδιώκον περὶ πλεονέκτημα τὰς τιμὰς,
ὡς τὴν τιμὴν (τιμιότητα) ἔλεγε ἀσεϊζόμενος ὁ
Ἀββα Τρυβλέτ· καὶ ἡ πείρα ὑποδείχνει, ὅτι καὶ ἀ-
σεϊζόμενος ἔλεγε τὴν ἀλήθειαν. Διὰ τὴ ὀλιγώτατοι
εἶναι οἱ θηρώμενοι τὴν ἀληθινὴν δόξαν, καὶ πολλό-
τατοι ἔξ ἐναντίας οἱ πονοκεφαλῶντες ἄρα νὰ ἀποκτή-
σων ὑπεροχὰς, τιμὰς, τίτλους, ἀξιώματα.

Ἡ φιλοτιμία εἶναι εἴνα ἀπὸ τὰ καθολικώτερα εἴ-
τ' ἐν κοινότερα πάθη. Εἰς πολλὰς μάλιστ' ἐνώνεται
τὸ κέρδος μετὰ τὴν κωνοδοξίαν, ἄρα νὰ τὴν διεγείρῃ καὶ
νὰ τὴν παροξυνῇ.

Δὲν λείπει μ' ὅλον τῆτο νὰ εἶναι ἐνίοτε καὶ ὠφέλι-
μος, καθ' ὅτι ἐκεῖνος ὅπερ ἐπιθυμεῖ τὰς τιμὰς, ἄρα
νὰ γένη ἀξίος τέτων, ἐργάζεται ἐνίοτε πράξεις ἐνδό-
ξας, τὰς ὁποίας ἀλλέως δὲν ἠθελε τὰς κάμῃ· ὡς
ὅτι τὸ πλεῖστον ὅμως εἶναι ὀλεθρευτάτη. Ἰξόρει
καθ' ἑῶς ὅτι ὁ Μάριος καὶ ὁ Σύλλας, ὁ Πομπήιος
καὶ ὁ Καῖσαρ ἐκ τῆς φιλοτιμίας ἐγιναν μάστιγες τῆς
ἐαυτῶ πατρίδος, καὶ ὅλης τῆς ἀνδρωπότητος.

Περὶ πλεονέκτημα ὅμως εἶναι ὀλέθριον τὸ πάθος τῆτο
εἰς